

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Beleidsontwikkelingen rond cluster 6 en het Nationaal Programma Verduurzaming Industrie (NPVI)

*Liever **groen** hier dan grijs
elders!*

Agenda

- > Presentatie
 - NPVI
 - Beleidsontwikkelingen Cluster 6
 - Hoe past het in elkaar?
- > Stellingen en discussie

Nationaal Programma Verduurzaming Industrie

Waarom het Nationaal Programma Verduurzaming Industrie?

- > Wij geloven dat we in Nederland een sterke industrie kunnen hebben die tegelijk duurzaam is.
- > Wij zijn er van overtuigd dat het beter is voor het klimaat én voor de economie als de industrie in Nederland verduurzaamt.
- > Wij willen de industrie als vliegwiel gebruiken voor de energietransitie van Nederland als geheel.

Hoe gaan we dat doen?

- > Met een krachtige regie vanuit een nationale stuurgroep vanuit kabinet, decentrale overheden, industrie en netbeheerders
- > Door overheid, industrie en netbeheerders samen op te laten trekken en vraag en aanbod bijeen te brengen.
- > Door een sterke focus op de uitvoering te leggen.

Wat gaan we doen?

- > We hebben een routekaart die een spoorboekje is over welke besluiten we op welk moment we moeten nemen....
- >op het gebied van productie groene elektronen en moleculen, infrastructuur en investeringen bij bedrijven.
- > We werken met een aanpak via de zes clusters.
- > We gaan de randvoorwaarden op orde brengen om de investeringen in productie, infrastructuur en toepassing bij bedrijven te versnellen

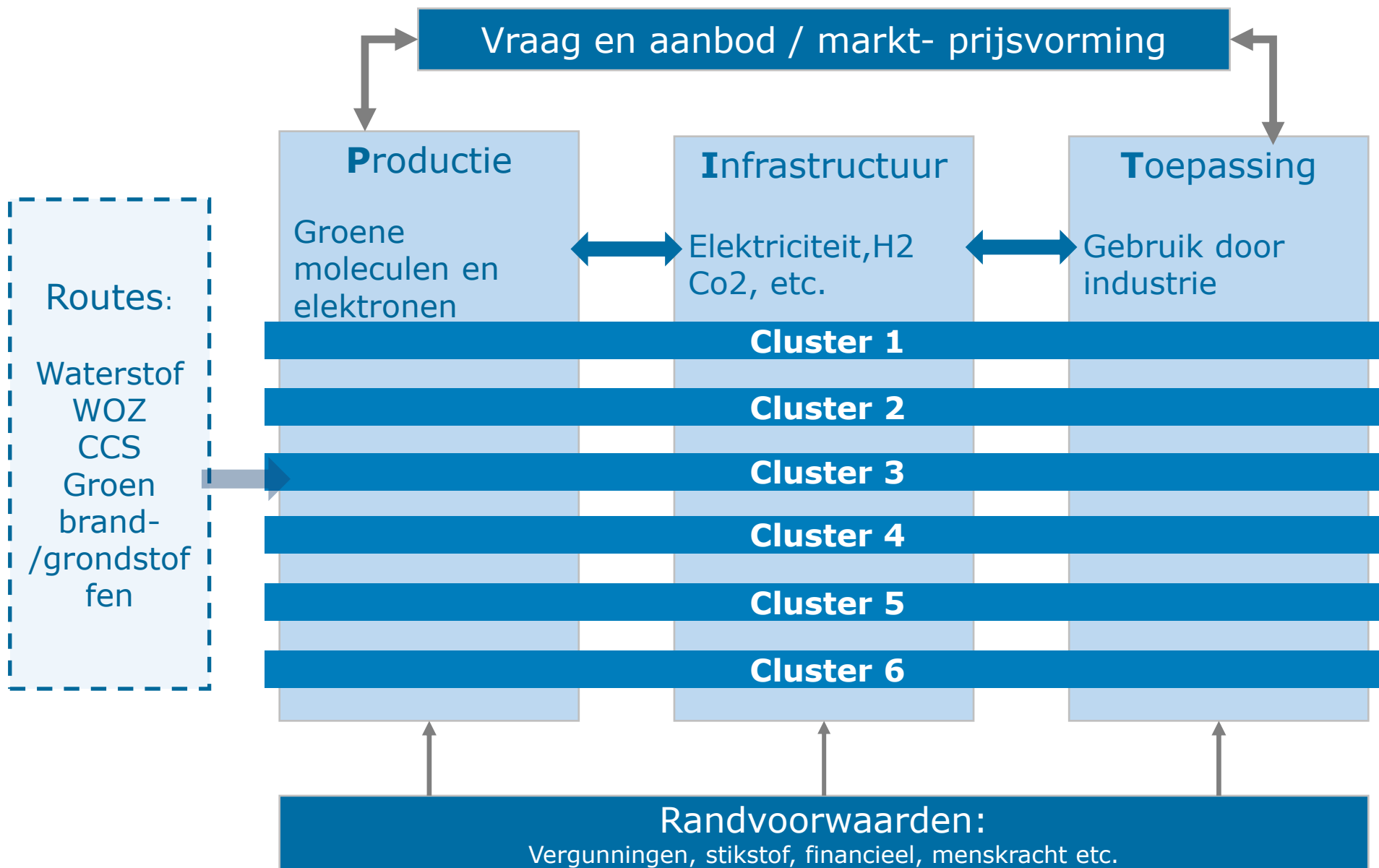
Gebaseerd op:

> Aanbevelingen BCG rapport:

- Duidelijker strategische planvorming en sturing op realisatie – zowel op cluster-niveau als nationaal
- Vergroten van zekerheid over aanbod van groene elektronen en moleculen en prioriteren onder schaarste
- Stimuleren van eerder nemen van investerings-beslissingen door bedrijven door te de-risken.

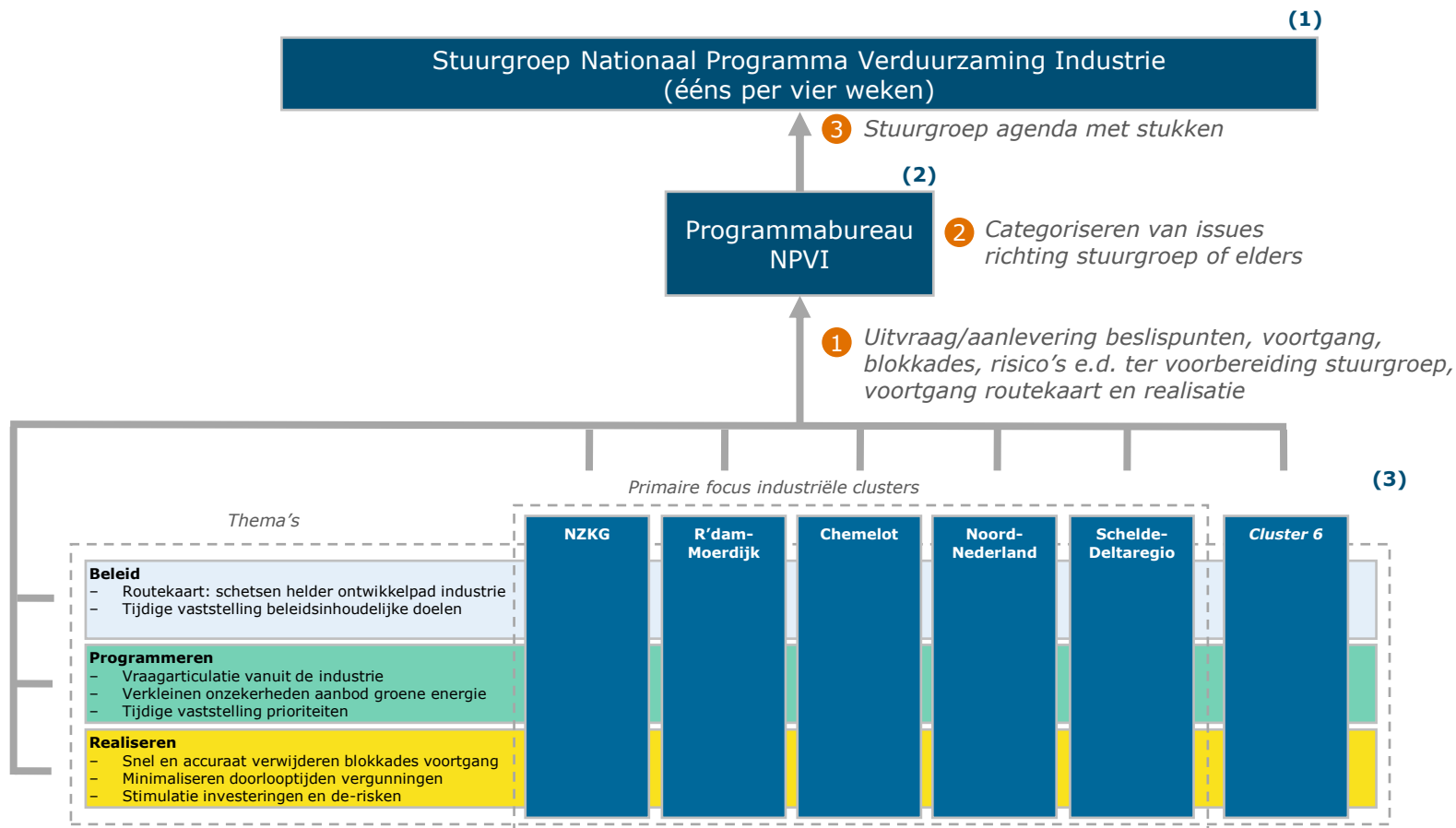
Guidehouse rapport:

- Industrie heeft voldoende potentie om in Nederland te verduurzamen.
- Mits tijdig aan de randvoorwaarden wordt gewerkt.
- Voor aantal (deel) sectoren vraag of dit haalbaar zal zijn. O.a. vergroening raffinagesector vraagt grote hoeveelheden waterstof, waarvan vraag is of die tijdig beschikbaar komt (en tegen prijs die competitief is)

Governance NPVI – voorbereiding stuurgroep

Noten: (1) Indien nodig vindt politiek overleg plaats met bewindspersonen EZK, K&E, I&W, VRO, MB, of worden bepaalde onderwerpen geagendeerd in een passende onderraad (in principe MCKE)

(2) Standaard vindt ambtelijke, interdepartementale en interbestuurlijke vooroverleg plaats

(3) Nieuwe industrie is meegenomen in de vijf industriële clusters en cluster 6

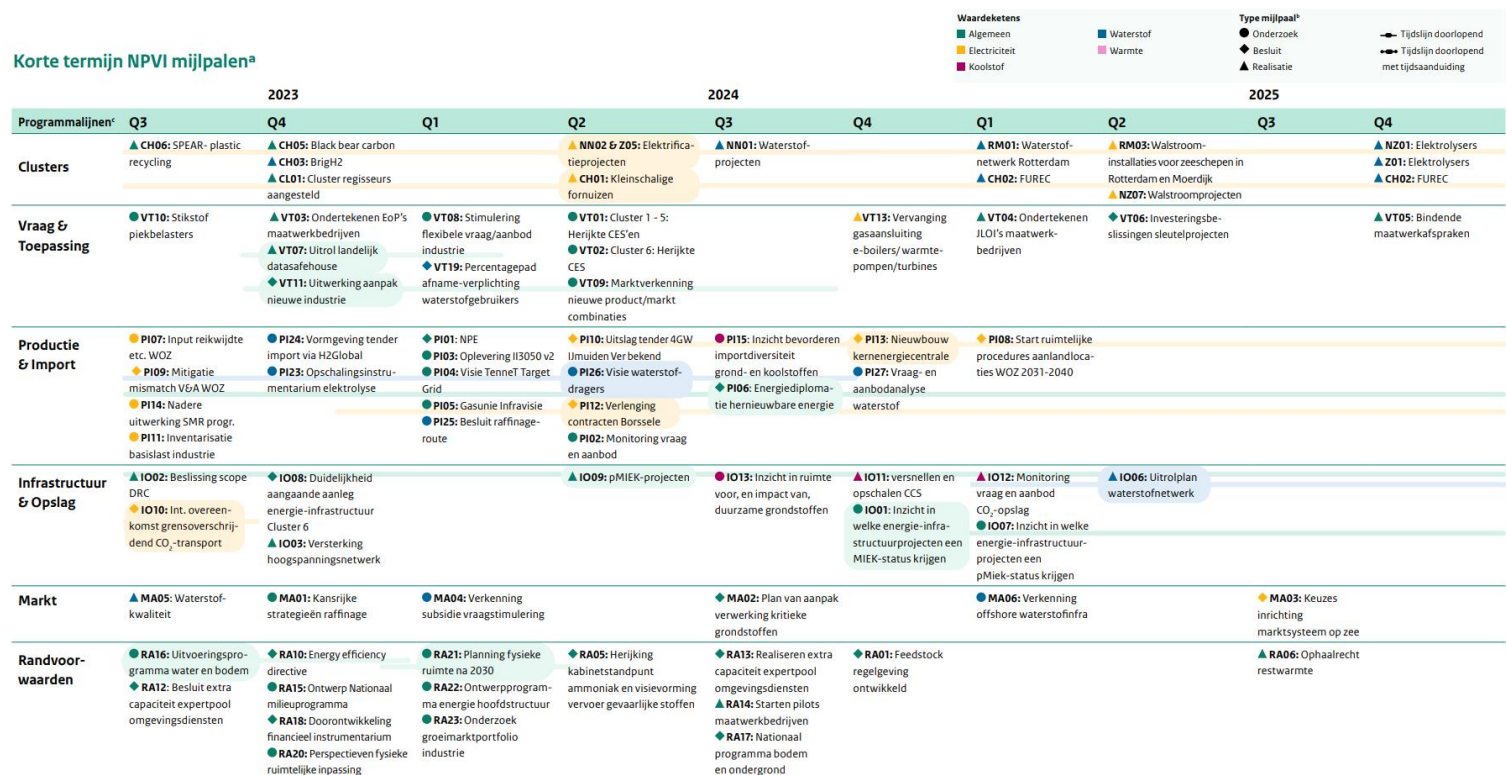

Routekaart NPVI

- > Er is een routekaart NPVI.
- > Routekaart is een besluitvormings / mijlpalen agenda.
- > Brengt alle voor industrie belangrijkste mijlpalen samen op gebied productie, infrastructuur, toepassing in industrie + randvoorwaarden samen.
- > Uitgangspunt: industrie kan in NL verduurzamen.
- > Afgelopen juli eerste versie. Die zal tweede helft 2023 en eerste helft 2024 verder uitgewerkt worden.
- > Nu vooral gebaseerd op al geplande programma's en projecten.

Routekaart NPVI

Zes programmalijnen

- Clusters: Wat zijn projecten en knelpunten
- Vraag & Toepassing: Wat is de energievraag vanuit de industrie?
- Productie & Import: Wat wordt de basis van een gebalanceerd energiesysteem
- Infrastructuur & Opslag: pMIEKs en CCS programma's
- Markt: Borging van nieuwe markten (bijvoorbeeld CCU, ammoniak, waterstof)
- Randvoorwaarden: specifieke voorwaarden en criteria waaraan moet worden voldoen

Aanpak Cluster 6

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

CLUSTER6
VERBINDING IN ENERGIETRANSITIE

Wat is Cluster 6?

- Cluster 6 vertegenwoordigt 600 geografisch verspreide industriebedrijven, die niet deel uitmaken van één van de vijf geografische clusters. Ruim 200 bedrijven binnen cluster 6 vallen onder ETS en de CO₂-heffing.
- > Liggen in het algemeen verder weg van bestaande of nog aan te leggen hoofdinfrastructuur voor energie en grondstoffen.
- > Aansluiting op hoofdinfrastructuur kan niet altijd gegarandeerd worden of trager dan bedrijven zouden willen.
- > Vraagt dus aparte aanpak, anders dan de aanpak in de 5 geografische clusters. Maar deels ook hetzelfde.

Actieplan Cluster 6

- > Is opgesteld in nauwe samenwerking met vertegenwoordigers van cluster 6.
- > Zal worden uitgevoerd met cluster 6, netwerkbedrijven, decentrale overheden, EZK en waar nodig o.a. IenW
- > Voor bredere aanpak is Cluster 6 is 47 mln. euro gereserveerd in voorjaarsnota.

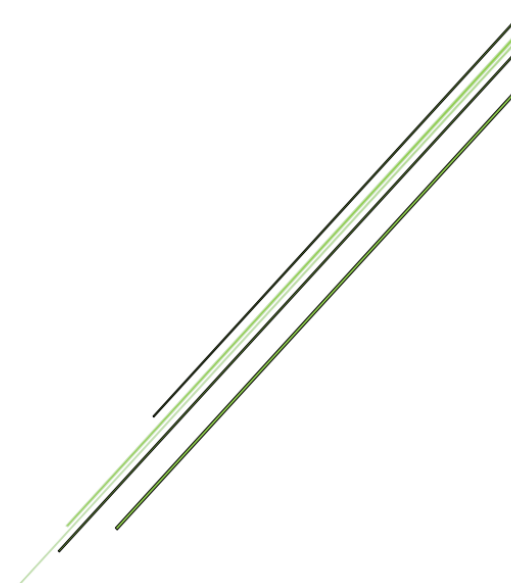

Kernelementen Actieplan Cluster 6

- a. Focus op beschikbaarheid van energie(-infrastructuur) en financieel instrumentarium;
- b. Op korte termijn aan de slag met concrete bedrijfscasussen in de regio;
- c. Agendering van overkoepelende vraagstukken op centraal niveau;
- d. Meerjarige aanpak waarbij opgedane lessen constant worden gedeeld;
- e. Versterking van de mens- en organisatiekracht van Stichting Cluster6;
- f. De aanpak draagt bij aan de doelstellingen van het NPVI.

ACTIEPLAN CLUSTER 6

GERICHT OP OPLOSSINGEN

Organisatie en werkwijze

> Regieteam Cluster 6

- Bestaat uit Stichting Cluster 6, EZK, (regionale) netbeheerders, IPO en VNG
- Bespreking van
 - Voortgang casus-aanpak
 - Energie en infrastructuur
 - pCES en Data Safe House
- Voorportaal NPVI

> Casus-aanpak

- Vertegenwoordiger Cluster6;
- EZK expert energie(-infrastructuur)
- EZK expert financieel instrumentarium
- Inhoudelijke ondersteuning vanuit RVO
- Vertegenwoordiger provincie
- Vertegenwoordiger gemeente
- Vertegenwoordigers nationale en regionale netbeheerder
- Vertegenwoordiger InvestNL.

Hoe past het in elkaar?

Korte termijn NPVI mijlpalen^a

■ Waardeketens: Algemeen, Elektriciteit, Koolstof
■ Waterstof
■ Warmte
● Type mijlpaal: Onderzoek, Besluit, Realisatie
→ Tijdslijn doorlopend met tijdschaalwijziging

Programmalijnen ^a	2023			2024			2025		
	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	
Clusters	▲ CH06: SPEAR- plastic recycling	▲ CH05: Black bear carbon ▲ CH03: Bright2 ▲ CL01: Cluster regisseurs aangesteld		▲ NN02 & Z05: Elektrificatieprojecten ▲ CH01: Kleinschalige formuizen			▲ RM01: Waterstof-netwerk Rotterdam ▲ CH02: FUREC	▲ RM03: Walstroom-installaties voor zeeschepen in Rotterdam en Moerdijk ▲ N207: Walstroomprojecten	▲ NZ01: Electrolyzers ▲ Z01: Electrolyzers ▲ CH02: FUREC
Vraag & Toepassing	● VT10: Stikstof piekbelasters	▲ VT03: Ondertekenen EoP's maatwerkbedrijven ▲ VT07: Ultrol landelijk ● VT11: Uitwerking aanpak nieuwe industrie	● VT08: Stimulering flexibele vraag/aanbod industrie ● VT19: Percentagepad afname-verplichting waterstofgebruikers	● VT01: Cluster 1 - 5: Herijkte CES en ● VT02: Cluster 6: Herijkte CES ● VT09: Marktverkenning nieuwe product/markt combinaties		▲ VT13: Vervanging gasaansluiting e-bollers/warmtepompen/turbines	▲ VT04: Ondertekenen JLO's maatwerkbedrijven	● VT06: Investeringsbeslissingen sleutelprojecten	▲ VT05: Bindende maatwerkafspraken
Productie & Import	● PI07: Input reikwijdte etc. WOZ ● PI09: Mitigatie mismatch V&A WOZ ● PI14: Nadere uitwerking SMK progr. ● PI11: Inventarisatie basislast Industrie	● PI24: Vormgeving tender import via H2Global ● PI23: Opschalinginstrumentarium elektrolyse	● PI01: NPE ● PI03: Ops levering J10350 v2 ● PI04: Visie TenneT Target Grid ● PI05: Gasunie Infravisie ● PI25: Besluit raffinage-route	● PI10: Uitslag tender 6GW limieten Ver bekend ● PI26: Visie waterstof-dragers ● PI12: Verlenging contracten Borssele ● PI02: Monitoring vraag en aanbod	● PI15: Inzicht bevorderen inpandversterkt grond- en koolstoffen ● PI27: Vraag- en aanbodanalyse ● PI06: Energiediplomatie hernieuwbare energie waterstof		● PI13: Nieuwbouw kernenergiecentrale WOZ 2031-2040 ● PI27: Vraag- en aanbodanalyse waterstof	● PI08: Start ruimtelijke procedures aanlandlocaties WOZ 2031-2040	
Infrastructuur & Opslag	▲ IO02: Beslissing scope DRG ● IO10: Int. overeenkomst grensoverschrijdend CO ₂ -transport	● IO08: Duidelijkheid aangaande aanleg energie-infrastructuur Cluster 6 ▲ IO03: Versterking hoogspanningsnetwerk		▲ IO09: pMIK-projecten		● IO13: Inzicht in ruimte voor, en impact van, duurzame grondstoffen ● IO01: Inzicht in welke energie-infrastructuurprojecten een MIK-status krijgen	▲ IO11: versnellen en opschalen CCS ● IO07: Inzicht in welke energie-infrastructuurprojecten een MIK-status krijgen	▲ IO12: Monitoring vraag en aanbod CO ₂ -opslag ● IO07: Inzicht in welke energie-infrastructuurprojecten een MIK-status krijgen	▲ IO06: Uitslagplan waterstofnetwerk
Markt	▲ MA05: Waterstof-kwaliteit	● MA01: Kansrijke strategieën raffinage	● MA04: Verkenning subsidie vraagstimulering			● MA02: Plan van aanpak verwerking kritieke grondstoffen	● MA06: Verkenning offshore waterstofinfra		● MA03: Keuzes inrichting marktsysteem op zee restwarmte
Randvoorwaarden	● RA16: Uitvoeringsprogramma water en bodem ● RA12: Besluit extra capaciteit expertpool omgevingsdiensten	● RA10: Energy efficiency directive ● RA15: Ontwerp Nationaal milieuprogramma ● RA18: Doortoewijking financieel instrumentarium ● RA20: Perspectieven fysieke ruimtelijke inpassing	● RA21: Planning fysieke ruimte na 2030 ● RA22: Ontwerpprogramma energie hoofdstructuur ● RA23: Onderzoek groeimarktopportfolio industrie	● RA05: Herijkte kabinetstandpunt ammoniak en visievorming vervoer gevaarlijke stoffen	● RA13: Realiseren extra capaciteit expertpool omgevingsdiensten ● RA14: Starten pilots maatwerkbedrijven ● RA17: Nationaal programma bodem en ondergrond	● RA01: Feedstock regelgeving ontwikkeld			

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Nationaal Programma Verduurzaming Industrie

*Liever **groen** hier
dan grijs elders!*